

ეთიკის კომისიის
რეკომენდაცია

მესამე დისციპლინური კოლეგიის შემადგენლობა:

გიორგი ტურაზაშვილი – კოლეგიის თავმჯდომარე

ნათია კორკოტაძე – კოლეგიის წევრი

გია ტაბლიაშვილი – კოლეგიის წევრი

შეკითხვის კომისიაში შემოსვლის თარიღი: 20.07.2015

შეკითხვის რეგისტრაციის ნომერი: 006/15

შეკითხვა:

მოსარჩელე მხარის ადვოკატის მიერ მოპასუხე მხარისათვის მიყენებული სიტყვიერი შეურაცხყოფა „შე ტუტუცო, უზრდელო, მატყუარა, უპასუხისმგებლო, შენნაირისთვის დაიღუპა ჩემი ქმარი აფხაზეთში? შენნაირისთვის გავზარდე შვილი?“ ისტერიული კვილი და ლანძღვა მედიაციის სესიაზე და სესიის ჩაშლა თავისივე მარწმუნებელთან შეუთანხმებლად, მუქარა მხარის მიმართ: „მე ვიცი შენ რას გიზამ, აქედან რომ გავალთ, შე ტუტუცო, უზრდელო.“ მიუხედავად მედიატორის თხოვნისა, ისტერიული კვილის გაგრძელება დაახლებით ნახევარი საათის მანძილზე, აგრეთვე მოპასუხე მხარის ადვოკატისათვის არაერთგზის შეურაცხყოფის მიყენება: „თქვენ აძლევთ არაკვალიფიციურ რჩევებს და ამიტომ იქცევა ასე, თქვენ შეგყავთ მხარე შეცდომაში, თქვენ არ იცნობთ ბავშვთა უფლებების დაცვის ევროპულ კონვენციას, გირჩევთ წაიკითხოთ.“ ასეთი რეაქცია გამოიწვია მოპასუხე მხარის მიერ დასმულმა კითხვამ: „თქვენ ქმარი გყავთ?“

ასეთი სიტუაციის შემთხვევაში როგორ უნდა მოიქცეს მოპასუხე მხარის ადვოკატი, რა მექანიზმები არსებობს მის შესაჩერებლად და ეკისრება თუ არა ასეთი ქმედებისათვის ადვოკატს დისციპლინური პასუხისმგებლობა და თუ ეკისრება, რა სახის?

ანალიზი:

ადვოკატთა შესახებ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი: „ადვოკატი ვალდებულია არ შელახოს სასამართლოს და პროცესის სხვა მონაწილეთა უფლებები“

ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-7 მუხლის მიხედვით: „ადვოკატი ვალდებულია პატივი სცეს კოლეგებს, არ შელახოს მათი ღირსება და დაიცვას პროფესიული ღირებულებები.“

ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-10 მუხლის პირველი ნაწილი: „ადვოკატი ვალდებულია პატივი სცეს თავის კოლეგას“.

“ადვოკატთა როლის შესახებ გაეროს ძირითადი პრინციპების” მე-12 პარაგრაფი: „ადვოკატებმა, როგორც მართლმსაჯულების წარმომადგენლებმა, ყოველთვის უნდა იზრუნონ მათი პროფესიის პატივისა და ღირსების შესანარჩუნებლად.“

ევროგაერთიანების ადვოკატთა ქცევის კოდექსის მუხლი 4.3.: „სასამართლოს ღირსეული პატივისცემითა და მოწიწებით, ადვოკატმა უნდა დაიცვას მისი კლიენტის ინტერესები პატიოსნად და უშიშრად, მისი პირადი ინტერესების ან მისთვის ან ნებისმიერი სხვა პირისათვის შედეგების მიუხედავად.“

ევროგაერთიანების ადვოკატთა ქცევის კოდექსის მუხლი 4.5.: „ევროგაერთიანების ადვოკატთა ქცევის კოდექსით ადვოკატსა და სასამართლოს ურთიერთობის მარეგულირებელი წესები ასევე ვრცელდება ადვოკატის ურთიერთობებზე არბიტრაჟთან და ნებისმიერი სხვა პირთან, რომლებიც ახორციელებენ სასამართლო ან სასამართლოს მსგავს ფუნქციას, იშვიათად ანუ არამუდმივად – არაპერმანენტულადაც კი.“

ადვოკატის მხრიდან განხორციელებული სიტყვიერი შეურაცხყოფა ეწინააღმდეგება პროფესიული ეთიკის ნორმებს. ადვოკატმა ნებისმიერ სიტუაციაში უნდა შეინარჩუნოს პროფესიული ღირსება, გამოიჩინოს მოთმინება და პატივი სცეს თავის საქმიანობას. ეთიკის კომისია რეკომენდაციის გაცემისას აღნიშნავს, რომ კოლეგიალობის პრინციპი გულისხმობს კოლეგების მიმართ პატივისცემას, პროფესიული ღირსების დაცვასა და პროფესიული სტანდარტების შესაბამისად მოქმედებას.

ეთიკის კომისიამ 2007 წლის 29 მაისის გადაწყვეტილებით, დისციპლინურ საქმეზე №2743/05/07 დაადგინა: „ადვოკატმა თავისი პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას უნდა დაიცვას კოლეგიალობის პრინციპი და გამოხატოს პატივისცემა კოლეგისადმი, მიუხედავად მისი სამართლებრივად ან სხვაგვარად საწინააღმდეგო მხარის არსებობისა/მდგომარეობისა“

ეთიკის კომისიამ 2011 წლის 5 სექტემბრის გადაწყვეტილებით, დისციპლინურ საქმეზე №069/11 დაადგინა: „ადვოკატები სხვა მოქალაქეების მსგავსად სარგებლობენ გამოხატვის თავისუფლებით იმ „მოვალეობებისა და პასუხისმგებლობის“ გათვალისწინებით, რომელთაც მათ პროფესია აკისრებს“.

შეკითხვაში აღწერილი ქმედებებიდან რიგი სიტყვობრივი (ვერბალური) გამონათქვამები: „შე ტუტუცო“, „უზრდელი“, „შენნაირისთვის დაიღუპა ჩემი ქმარი აფხაზეთში“, „შენნარისათვის გავზარდე შვილი“, სავარაუდოდ, არ წარმოადგენს და სცილდება პროფესიული საქმიანობის არსსა და დანიშნულებას. აღნიშნული სიტყვები არ არის საადვოკატო საქმიანობის ამსახველი, რამეთუ არ წარმოადგენს არც ერთ იურიდიულ მოქმედებას, „ადვოკატთა შესახებ“ კანონით გათვალისწინებულ არც ერთ მოქმედებას. იმის გათვალისწინებით, რომ ამ სიტყვების გამომხატველი ადვოკატი იმყოფება მისი კლიენტის საკითხის განხილვისას სასამართლოს მსგავს ინსტიტუციაში და უნდა წარმოადგენდეს მისი კლიენტის

ინტერესებს იურიდიულ ფორმატში, არც ერთი ამ ფრაზებთაგანი არ ემსახურება ყოველივე აღნიშნულს. შესაბამისად, ადვოკატის ეს მოქმედება არ არის საადვოკატო საქმიანობა, ანუ ადვოკატი ამ მომენტში არ ახორციელებს კლიენტის ინტერესების წარმოდგენას და არ ასრულებს საკუთარ პროფესიულ მოვალეობას.

შეკითხვაში მითითებული სიტყვები გამოხატავენ კონკრეტული პიროვნების მახასიათებელს, რაც მიმართულია ადამიანის დისკრედიტაციისაკენ, სავარაუდოდ შეურაცხყოფისაკენ, რაც არ შედის ამ ფრაზების გამომხატველი ადვოკატის კლიენტის ინტერესებში – სიტყვიერად შეურაცხყოს მისი მოწინააღმდეგე მხარე. მოცემული სიტყვების გამომხატველი ადვოკატი შესაძლოა ზიანს აყენებდეს ადვოკატის პროფესიისადმი ნდობას, კლიენტის ინტერესებს და არ შეესაბამებოდეს საკითხის განმხილველი სასამართლოს მსგავს ორგანოში არსებულ წესებს და, პირიქით, ხელს უშლიდეს იურიდიულ პროცედურას.

როგორ შეკითხვის მოცემულობიდან ირკვევა ადვოკატი ყვიროდა კიდეც და მოწინააღმდეგე მხარეს, ანუ მოპასუხე მხარეს უთხრა: „მე ვიცი შენ რას გიზავ აქედან რომ გავალთ“ – აღნიშნული სავარაუდოდ იყო მიმართული მოპასუხე მხარის ადვოკატის კლიენტისადმი. ეს სიტყვები შეიცავს სამომავლო სავარაუდო ნეგატიური მოქმედების, ზეწოლის ან სხვა სახის მოქმედების განხორციელების შინაარსს, რაც შეიძლება აღიქმებოდეს მუქარად. აღნიშნული ასევე არ წარმოადგენს საადვოკატო საქმიანობას და შესაძლოა მიმართული იყოს მოწინააღმდეგე მხარის ზეწოლისაკენ შეასრულოს ან თავი შეიკავოს გარკვეული მოქმედებისაგან, რაც სარგებლის მომტანი იქნება მოსარჩელე მხარის ადვოკატის აზრით მისი კლიენტის ინტერესებისათვის. ნიშანდობლივია ადვოკატის სიტყვობრივი გამოხატულების ფორმა – ანუ შესაძლოა ეს არა მხოლოდ მორალურად იყოს მიუღებელი, არამედ კანონდარღვევით ხასიათსაც ატარებდეს, რამაც შეიძლება ერთი ორად გაზარდოს ადვოკატის პროფესიული ქცევის ნეგატიურად შეფასების ხარისხი.

საყურადღებოა მოსარჩელე ადვოკატის მიერ მოპასუხე ადვოკატის საქმიანობაში ჩარევის მცდელობა სიტყვობრივად და ხმამაღალი, ყვირილით შეფასება: „*თქვენ აძლევთ არაკვალიფიციურ რჩევებს და იმიტომ იქცევა ასე*“. აღნიშნული შეიძლება მეტყველებდეს მოსარჩელის ადვოკატის მიერ საკუთარი პროფესიული არსის და იურიდიული მოქმედებების გაუაზრებლობაში, რამეთუ ის მოწინააღმდეგე მხარეა, რაც ინტერესების, პოზიციურ დაპირისპირებას გულისხმობს. საამისო მოლოდინი, ასეთ დროს, ყოველთვის უნდა გააჩნდეს ადვოკატს. აღნიშნულს ემატება კოლეგიალობის პრინციპის დარღვევის მცდელობა, რადგან ის გულისხმობს ადვოკატის მიერ სხვა ადვოკატის პროფესიული ღირსების პატივისცემას.

თუ ადვოკატი მიიჩნევს, რომ მოწინააღმდეგე მხარის ადვოკატი მოქმედებს შეკითხვაში აღწერილი სახით, უფლება აქვს მოუწოდოს პროფესიული კორექტულობისა და სიტყვის თავისუფლების ზღვარის გადალახვის შეჩერების თაობაზე, მოუწოდოს ადვოკატის მისი ანუ პროფესიული დანიშნულების შეხსენებისაკენ, რაც არ მდგომარეობს მოწინააღმდეგე მხარის პიროვნულ შეურაცხყოფაში. პროფესია ადვოკატი არის ადამიანის უფლებებისა და ინტერესების დამცველი და პროფესიულ მიზანს არ წარმოადგენს პიროვნების დახასიათება ნებისმიერი სახით. ასევე ადვოკატს უფლება აქვს მოუწოდოს, რომ დაუშვებელია მედიაციის ან სხვა განხილვებისას, სადაც კლიენტთა ინტერესებია წარმოდგენილი ადვოკატების მეშვეობით კომუნიკაცია მიმდინარეობდეს ადგილობრივი და საერთაშორისო კანონების დარღვევით. აღნიშნული შესაძლებელია გაკეთდეს განხილვის პროცესში როგორც ზეპირი ასევე

წერილობითი სახით და მოთხოვნილ იქნას (თუ რეგულაცია ითვალისწინებს) განმხილველი ორგანოს კონკრეტული პოზიცია მის განაცხადთან დაკავშირებით.

იმ შემთხვევაში, თუ ადვოკატი ფიქრობს, რომ კოლეგის ქმედებით დაირღვა მისი უფლებები, მას შეუძლია საჩივრით მიმართოს სსიპ „საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის“ ეთიკის კომისიას. დისციპლინური წარმოების დაწყების ერთ-ერთი საფუძველი „ადვოკატთა დისციპლინური პასუხისმგებლობისა და დისციპლინური წარმოების შესახებ“ დებულების მე-6 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის მიხედვით არის ადვოკატის საჩივარი სხვა ადვოკატის მიერ დისციპლინური გადაცდომის შესაძლო ჩადენის თაობაზე.

ეთიკის კომისიაში დისციპლინური სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობისა და მხარეთა თანასწორობის პრინციპების დაცვით. შესაბამისად, წინასწარ სავალდებულოდ ვერ განისაზღვრება საჩივრის შემოტანის შემთხვევაში სამართალწარმოების შესაძლო შედეგი. კონკრეტულ შემთხვევაში საქმის განმხილველი კოლეგია მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეში არსებული მტკიცებულებებისა და ახსნა-განმარტებების საფუძველზე. საჩივრის შემოტანის შემთხვევაში შესაძლოა დადგეს ადვოკატის დისციპლინური პასუხისმგებლობის საკითხი.

იმ შემთხვევაში, თუ დადასტურდება დისციპლინური პროცედურით და შეფასდება განმხილველი კოლეგიის მიერ ზემოთ მოცემული ადვოკატის მოქმედება როგორც პროფესიული ქცევის წესების დარღვევა, კოლეგია იმსჯელებს იმის შესახებ, ადვოკატის მიმართ გამოიყენოს სახდელი თუ დისციპლინური ზემოქმედების ღონისძიება. „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 34-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მიხედვით ადვოკატის დისციპლინური სახდელის სახეებია გაფრთხილება, საადვოკატო საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა 6 თვიდან 3 წლამდე და ადვოკატთა ასოციაციის წევრობის შეწყვეტა, ხოლო ამავე მუხლის მეორე პუნქტის მიხედვით ადვოკატზე დისციპლინური ზემოქმედების ღონისძიებებია კერძო სარეკომენდაციო ბარათით მიმართვა და საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის, აღმასრულებელი საბჭოს, ეთიკის კომისიის, სარევიზიო კომისიის წევრის უფლებამოსილების შეწყვეტა. სახდელს აქვს თავისი დანიშნულება მისი ზომების გამოყენებით დაწყებული გაფრთხილებიდან, რომელიც გარკვეული მოქმედების შემდგომში განმეორების შემთხვევაში იძლევა გამაფრთხილებელ სიგნალს უფრო მკაცრი სახდელის გამოყენებისაკენ, ხოლო ზემოქმედების ღონისძიება შედარებით მსუბუქია და დეკლარაციულ-შემეცნებით ხასიათსაც კი ატარებს, რაზედაც საუბრობს თავად ამ ღონისძიების სახე – კერძო სარეკომენდაციო ბარათით მიმართვა ადვოკატისადმი, სადაც ეთიკის კომისია აძლევს განმარტებას მიუღებელი ქცევის ნაცვლად სწორი მოქმედებების შესაძლო კრიტერიუმების, გონივრული ფარგლების შესახებ.

დასკვნა:

ადვოკატის მიერ კოლეგისათვის შეურაცხყოფის მიყენება, დადასტურების შემთხვევაში, არღვევს ადვოკატებს შორის არსებულ კოლეგიალობისა და ურთიერთპატივისცემის ვალდებულებას, რომელიც გათვალისწინებულია ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-7 მუხლითა და მე-10 მუხლის 1-ლი პუნქტით. ადვოკატის მიერ შეკითხვაში მითითებული ფრაზების „შე ტუტუცო“, „უზრდელი“,

„შენნაირისთვის დაილუპა ჩემი ქმარი აფხაზეთში“, „შენნარისათვის გავზარდე შვილი“, გამოყენება სცილდება პროფესიული საქმიანობის არსსა და დანიშნულებას და მიმართულია ადამიანის დისკრედიტაციისაკენ, სავარაუდოდ შეურაცხყოფისაკენ. აღნიშნული სიტყვები არ არის საადვოკატო საქმიანობის ამსახველი. ფრაზა „მე ვიცი შენ რას გიზავ აქედან რომ გავალთ“ შეიცავს სამომავლო სავარაუდო ნეგატიური მოქმედების, ზეწოლის ან სხვა სახის მოქმედების განხორციელების შინაარსს, რაც შეიძლება აღიქმებოდეს მუქარად. ხმამაღალი, ყვირილით შეფასება: „თქვენ ამღვეთ არაკვალიფიციურ რჩევებს და იმიტომ იქცევა ასე“, შეიძლება მეტყველებდეს კოლეგიალობის პრინციპის დარღვევის მცდელობაზე, რადგან ის გულისხმობს ადვოკატის მიერ სხვა ადვოკატის პროფესიული ღირსების პატივისცემას.

ასეთ შემთხვევაში, ადვოკატს შეუძლია მოუწოდოს სავარაუდო დამრღვევს პროფესიული კორექტულობისა და სიტყვის თავისუფლების ზღვარის გადალახვის შეჩერების თაობაზე, მოუწოდოს ადვოკატის მისიის ანუ პროფესიული დანიშნულების შეხსენებისაკენ, განხივლის რეგულაციის ფარგლებში. ასევე, ადვოკატს აქვს უფლება საჩივრით მიმართოს ს.ს.ი.პ. „საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის“ ეთიკის კომისიას. კონკრეტულ შემთხვევაში საქმის განმხილველი კოლეგია მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეში არსებული მტკიცებულებებისა და ახსნა-განმარტებების საფუძველზე. საჩივრის შემოტანის შემთხვევაში შესაძლოა დადგეს საჩივრის ადრესატი ადვოკატის დისციპლინური პასუხისმგებლობის საკითხი. „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 34-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მიხედვით ადვოკატის დისციპლინური სახდელის სახეებია გაფრთხილება, საადვოკატო საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა 6 თვიდან 3 წლამდე და ადვოკატთა ასოციაციის წევრობის შეწყვეტა, ხოლო ამავე მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით ადვოკატზე დისციპლინური ზემოქმედების ღონისძიებებია კერძო სარეკომენდაციო ბარათით მიმართვა და საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის, აღმასრულებელი საბჭოს, ეთიკის კომისიის, სარევიზიო კომისიის წევრის უფლებამოსილების შეწყვეტა.

რეკომენდაცია არ არის სავალდებულო ეთიკის კომისიის ან სასამართლოს მიერ რომელიმე დისციპლინური საქმის განხილვისას. თუმცა შესაძლებელია გამოყენებული იქნეს ერთ-ერთ წყაროდ ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილებაში.

კოლეგიის თავმჯდომარე:

/გიორგი ტურაზაშვილი/

კოლეგიის წევრი:

/ნათია კორკოტაძე/

კოლეგიის წევრი:

/გია ტაბლიაშვილი/